

Národní knihovna České republiky

Výroční zpráva
Annual Report
2003

© Národní knihovna ČR, 2004

ISBN 80-7050-445-5

Vážení přátelé,

při ohlédnutí za rokem 2003 si uvědomuji, jak je dobré připomínat si i malá výročí. To proto, abychom dovedli ocenit význam některých ve své době možná nenápadných, ale v důsledku klíčových rozhodnutí a kroků. Dnes, kdy Národní knihovna jaksi samozřejmě pracuje v plně automatizovaném vnitřním i vnějším prostředí, spravuje ve svých i v souborných databázích miliony dat a otevřela elektronickou Jednotnou informační bránu do světa knihoven, je dobře si uvědomit, že je tomu právě deset let, co jsem spolu s dalšími řediteli podepsal smlouvu o zavedení prvního komplexního a integrovaného automatizovaného systému do čtyř nejvýznamnějších českých a slovenských knihoven. Stejně tak uplynulo již deset let od tehdy odvážného zahájení programu digitalizace v Národní knihovně a vydání prvního CD-ROM, jímž jsme se přihlásili, vlastně reálně zahájili program UNESCO Paměť světa. A dnes? Máme digitalizováno mnoho set tisíc stránek starých i novějších vzácných dokumentů a mimo jiné jsme právě v uplynulém roce zpřístupnili na síti na tisíc úplných dokumentů v rámci projektu Memoria prostřednictvím databáze Manuscriptorium jako základ virtuálního badatelského prostředí.

A také bychom neměli bez povšimnutí mít fakta mající hodnotu mezníku. Tak právě v uplynulém roce překročila Národní knihovna hranici 6 milionů jednotek ve svém fondu. Ten mezník je totiž i mementem: Při současném přílivu dokumentů do knihovny – a my tvrdíme, že by měl být ještě mnohem intenzivnější – se budeme „těšit“ na další milion už za deset let. Zbývá nám tedy téměř jen okamžik na to, abychom včas opatřili nové skladovací prostory, neboť ty současné se beznadějně zaplňují. Přitom problém skladování je jen částí mnohem obecnějšího a velmi vážného problému, jímž je rozsah i uspořádání sídla Národní knihovny jako takové. Bohužel, přesto, že Národní knihovna zpracovala a předložila v uplynulých letech, naposledy právě v roce 2003, řadu detailních a přesvědčivých plánů a podkladů, politické rozhodnutí o akci a jejím financování se neustále odsouvá, a tak knihovna nezadržitelně směřuje zpět ke krizi, kterou ještě pamatuje z počátku 90. let.

S tímto neblahým výhledem a navzdory různým nepříznivým okolnostem, z nichž nejvážnější je finanční omezení, jsme přesto dokázali nejen plnit své denní povinnosti, ale i pokročit v mnoha rozvojových úkolech a vyjít vstříc našim uživatelům, jejichž zájem neustále roste, zlepšením služeb i novou nabídkou. A přitom jsme se, troufám si tvrdit, nad očekávání dobře, s finanční dotací plynoucí z mimořádného vládního programu, zhostili podstatné části mimořádného a složitého úkolu nápravy škod, které způsobily povodně na knihovních fondech řady českých institucí.

Ríkám-li „my“ či „Národní knihovna“, mám ovšem na mysli konkrétní lidi, naše kolegyně a kolegy, jejich obětavost a odbornou kompetenci. Těm je třeba poděkovat, a já to tímto rád činím.

Při děkování nechci také opomenout všechny naše mnohé příznivce a dárcy, jejichž podpora ať už v jakémkoli rozsahu a podobě je vždy vítaná a významná.

Jedno poděkování však vyslovuji se smutkem, a to paní doktorce Zdeňce Rachůnkové, jejíž záslužné dílo pro Slovanskou knihovnu se k zármutku nás všech předčasně uzavřelo.

Vojtěch Balík
ředitel Národní knihovny ČR

Foreword

Dear friends,

When looking back to the year 2003, I realized how good it is to commemorate even the smallest anniversary. If doing so we may will be able in the future to appreciate the real value of some steps and decisions, which seemed to have been ordinary at the time, but in their consequences are of key importance. Nowadays, when the National Library works, somehow as a matter of course, in a fully automated internal as well as external environment, administers millions of data in both its own and the union databases, and has opened electronic Uniform Information Gateway to the world of libraries, it is good to become aware that it has been ten years already, when I together with other library directors signed the agreement on introducing the first complex and integrated automated system into four largest Czech and Slovak libraries. And it was also ten years ago, when we launched the programme of digitization in the National Library – a really daring act at that time – and when the first CD ROM was published, by which we joined – and actually started – the UNESCO Memory of the World Programme. And today? We have digitized hundreds of thousands of pages of early as well as modern rare documents. Besides that, just in the last year, nearly a thousand of complete documents have been made accessible to the public within the framework of the Memoria project through the Manuscriptorium database, built as a basis of virtual environment for the research.

And we also should not omit facts that can be regarded as milestones. So it was exactly in the last year when the National Library exceeded the limit of six million units kept in its holdings. However, this milestone is also a memento: At the current volume of the accessions – and we state that it should be even much higher – we will look forward to reaching up to another million as soon as in the next ten years. Thus, almost only a moment has been left for us to arrange in time for new storage premises, because the existing ones have been inexorably filling. But the problem of storage is only a part of a more general and very serious problem of the extent and necessary global rearrangement of the National Library itself. Unfortunately, despite of the fact that the National Library had prepared and submitted, over the previous years, several versions of detailed and precisely framed proposals – the last one just in the year 2003, the political decision concerning the project and its funding has been postponed constantly. And so the library is inexorably heading towards crisis similar to that many of us remember from the beginning of 1990´s.

With such unfortunate prospects for the future and in spite of various adverse conditions – the most serious of which is inadequate funding – we have managed not only to fulfil our daily routine duties, but also to go ahead in many tasks in developing and meeting wishes of our users, whose interest has still been growing, by both improving the existing library services and introducing the new ones. I make so bold as to suggest that we have done very well the job of recovery of damages caused to library collections of many Czech institutions by floods of 2002. The main part of that extremely difficult task has been fulfilled with the aid of an extra grant allocated within the framework of the special government funding scheme.

If I say we or the National Library, I mean of course individual members of staff, our colleagues, their devotedness and professional competence. They deserve the thanks and I am happy to do so in this way.

In extending my thanks, I cannot omit our numerous patrons and donors, whose support – whatever is its form and value – is always important for us and highly appreciated.

And it is with the greatest regret for all of us that I extend my thanks to untimely deceased Mrs. Zdeňka Rachůnková, Ph.D., for her highly meritorious and unforgettable work for the Slavonic Library.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Vojtěch Balík'.

Vojtěch Balík

Director of the National Library of the Czech Republic